

SPROVOĐENJE DIREKTIVE O UČEŠĆU RADNIKA

1. Pravni okvir za radničko učestvovanje u procesima donošenja odluka

Učešće radnika u upravljanju i njihova uloga u slučaju prenosa preduzeća su regulisani dvema direktivama:

- Direktiva 2002/14/EZ Evropskog parlamenta i Saveta doneta 11.03.2002. o formulisanju opšteg okvira informisanja i konsultovanja zaposlenih u Evropskoj zajednici (OJ L 80, 23.3.2002, str. 29-34);
- Direktiva Saveta Evrope 2001/23/EZ doneta 12.3.2001 o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na prava zaposlenih u slučaju prenosa preduzeća, delatnosti ili dela preduzeća ili delatnosti (OJ L 82, 22.3.2001, str. 16-20).

Direktiva 2002/14/EZ je od ključnog značaja za oblast regulisanja prava zaposlenih na polju učestvovanja u upravljanju i njihovih predstavnika, pošto ona državama članicama nalaže da uspostave pravne okvire koji će radnicima omogućiti da kolektivno ostvaruju svoje interese u kompaniji koja ih zapošljava. Prilikom formulisanja ovog okvira, države članice moraju u obzir da uzmu sledeće ciljeve:

- izgradnju uzajamnog poverenja;
- fleksibilnu organizaciju rada;
- povećanje nivoa svesti o potrebi za fleksibilnošću;
- obuke u cilju zapošljivosti;
- podizanje konkurentnosti kompanije;
- korekciju negativnog razvoja i njegovih posledica putem obuke i razvoja veština;
- unapređenje fleksibilnosti i zapošljivosti radnika; i
- međusobnu povezanost (materijalnih) prava i (materijalnih) obaveza.

Prilikom razmatranja pravnih aspekata učešća radnika u upravljanju kompanijom važno je koncentrisati se na svrhu i prava onog na koje se ovaj pravni institut odnosi, tj. zaposlenog. Međutim, učešće radnika u upravljanju se ne svodi samo na zaštitu i inkluziju interesa zaposlenih već podrazumeva i dobrobit kompanije ili poslodavca i to putem osnaživanja konkurentnosti (kroz direktne i indirektno korake) kao i mnogo fleksibilnije organizacije rada.

2. Obaveza država članica EU

Svaka država članica će realizovati pravni okvir koji omogućava zaposlenima da izaberu ili imenuju svoje predstavnike i formulišu pravne okvire za razmenu informacija i konsultacije o pitanjima vezanim za mogući ili postojeći, trenutni ili budući radni status zaposlenih.

Stoga su države članice EU obavezne da sprovedu ovu Direktivu i uspostave mehanizme za realizaciju prava zaposlenih da kolektivno učestvuju u procesima donošenja odluka.

Ne postoji obaveza zaposlenih ili poslodavca da uspostave radničke savete na nivou preduzeća. Ovo je isključivo pravo zaposlenih. Sa druge strane, poslodovac je obavezan da se uzdrži od bilo kakvih postupaka u cilju sprečavanja uspostavljanja radničkih saveta.

3. Nezavisni predstavnici radnika su od ključnog značaja

Uprkos pozitivne tradicionalne uloge sindikata na polju odbrane prava zaposlenih, neophodno je naglasiti da su po definiciji sindikati organizacije svojih članova. Pošto su organizacije zasnovane na principu članstva, sindikati zastupaju i realizuju interese svojih članova, a ne nužno interese svih zaposlenih. Oni zastupaju kolektivne interese vezane za različita pitanja radnog odnosa, poput zarada, godišnjih odmora, radnog vremena, nekih aspekta bezbednosti i zdravlja na radu itd.

Ideja radničkih saveta je da svi zaposleni, bez obzira na to da li su članovi sindikata, moraju dobiti priliku da učestvuju u uspostavljanju predstavničkog tela i vršenju uticaja na proces donošenja odluka u kompaniji kroz učešće radnika u upravljanju. Radnički saveti zastupaju sve zaposlene u jednoj kompaniji u procesu usvajanja odluka rukovodstva kao što su promena statusa kompanije, prenos preduzeća, promene aktivnosti kompanije, politike zapošljavanja, politika sistema zarada, itd.

Radnički saveti ne predstavljaju zamenu za sindikalno organizovanje na bilo kom nivou već dodatak kolektivnom pravu radnika na organizovanje. Učešće radnika ne znači da oni zapravo donose upravljačke odluke, ali njihovo pravo da budu informisani i konsultovani o pitanjima koja se tiču svih radnika predstavlja važan aspekt upravljanja promenama na nivou preduzeća. Dakle, radnici imaju mogućnost da dobiju informacije o predviđenim promenama, kao i da iskažu svoje mišljenje i daju doprinos boljim i izbalansiranim merama i odlukama.

